

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Závadskej a členiek senátu JUDr. Júlie Horskej a JUDr. Marianny Reiffovej, v právnej veci navrhovateľov: **1/ P., a.s.** so sídlom v T., zastúpený JUDr. M., advokátkou v T. **2/ M.**, bytom v T., proti odporkyni **Sociálna poisťovňa v Bratislave**, Ul. 29. augusta č. 8, o preplatok na vdovskom dôchodku zamestnankyne M. B., na odvolanie odporkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 11. novembra 2008, č.k. 13S/11/2002-169, takto

r o z h o d o l:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave z 11. novembra 2008, č.k. 13S/11/2002-169, **p o t v r d z u j e .**

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania **nepriznáva.**

O d ô v o d n e n i e:

Krajský súd v Trnave rozsudkom z 11. novembra 2008, č.k. 13S/1/2002-169, zastavil konanie o návrhu na preskúmanie rozhodnutia odporkyne z 19. júla 2001 číslo X., z 3. decembra 2001 číslo X. a z 27. novembra 2002 číslo X. v dôsledku skutočnosti, že navrhovateľ 1/ vzal 11. novembra 2008 na pojednávaní na Krajskom súde v Trnave vzal späť svoj návrh na ich preskúmanie. Súčasne zrušil rozhodnutie odporkyne z 5. apríla 2004 číslo X. a jej rozhodnutie z 23. októbra 2008 číslo X. o povinnosti navrhovateľov 1/ a 2/ nahradiť spoločne a nerozdielne sumu 5 284 Sk, neprávom vyplatenú na vdovskom dôchodku navrhovateľky 2/ za čas od 12. júna 2001 do 11. augusta 2001 a vec vrátil odporkyni na ďalšie

konanie. Odporkyňu zaviazal zaplatiť navrhovateľovi 1/ náhradu trov konania v sume 30 589,10 Sk na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. M., do troch dní od právoplatnosti rozsudku a navrhovateľke 2/ nárok na náhradu trov konania nepriznal.

Proti tomuto rozsudku podala včas odvolanie odporkyňa a žiadala aby odvolací súd rozsudok Krajského súdu v Trnave z 11. novembra 2008, č.k. 13S/11/2002-169, zmenil a jej rozhodnutia z 5. apríla 2004 číslo X. a z 23. októbra 2008 číslo X. potvrdil ako vecne správne a trovy konania navrhovateľovi 1/ nepriznal.

Navrhovatelia 1/ a 2/ navrhli napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdiť ako vecne správny a žiadali priznať aj náhradu trov odvolacieho konania. Navrhovateľka 2/ vo vyjadrení tiež uviedla, že preplatok na vdovskom dôchodku už odporkyni uhradila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 250s v spojení s § 246c OSP preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolaniu odporkyne nemožno vyhovieť.

Podľa § 106 ods. 1 zákona o sociálnom zabezpečení oprávnený alebo iný príjemca dávky alebo služby sociálnej starostlivosti je povinný písomne ohlásiť príslušnému orgánu sociálneho zabezpečenia do ôsmich dní zmeny v skutočnostiach rozhodných pre trvanie nároku na dávku alebo službu sociálnej starostlivosti, jej výšku a výplatu alebo poskytovanie.

Podľa § 107 ods. 1 zákona o sociálnom zabezpečení príjemca dávky, ktorý nesplnil niektorú jemu uloženú povinnosť, prijímal dávku alebo jej časť, hoci vedel alebo musel z okolností predpokladať, že sa vyplatila neprávom alebo vo vyššej výmere, ako patrila, alebo inak vedome spôsobil, že dávka alebo jej časť sa vyplatila neprávom alebo vo vyššej výmere, ako patrila, je povinný vrátiť dávku alebo jej časť odo dňa, od ktorého nepatrila vôbec alebo v poskytovanej výške, to platí najmä vtedy, keď nesplnil ohlasovaciu povinnosť, dávku vylákal alebo zamlčal niektorú rozhodnú skutočnosť.

Podľa § 153 ods. 7 vyhlášky č. 149/1988 Zb., ktorou sa vykonáva zákon o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov, má organizácia povinnosť odoslať hlásenie (o vstupe do zamestnania požívateľa akéhokolvek dôchodku z dôchodkového zabezpečenia)

úradu dôchodkového zabezpečenia alebo národnému výboru, podľa tohto, ktorý z týchto orgánov je príslušný rozhodovať o dávke.

Predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne z 5. apríla 2004 číslo X. o povinnosti právneho predchodcu navrhovateľa 1/ a navrhovateľky 2/ spoločne a nerozdielne vrátiť neprávom vyplatenú sumu na vdovskom dôchodku navrhovateľky 2/ v dobe od 12. júna 2001 do 11. augusta 2001 v sume 5 284 Sk, lebo nehlásením príjmu navrhovateľky 2/ ako vdovy po jej vstupe do zamestnania zavinili, že vdovský dôchodok navrhovateľky 2/ bol do 12. augusta 2001 vyplatený v plnej výške, hoci jej v uvedenej sume nepatril.

Zo spisov vyplýva, že odporkyňa rozhodnutím z 21. marca 2000 číslo X. priznala navrhovateľke 2/ vdovský dôchodok vo výške 2 235 Sk s účinnosťou od 1. februára 2000.

Medzi T., a.s. T., Š., ako právnym predchodcom navrhovateľa 1/ a navrhovateľkou 2/ vznikol 9. februára 2001 pracovný pomer. Právny predchodca navrhovateľa 1/ ohlásil 20. februára 2001 pobočke právneho predchodcu odporkyne v Trnave vstup navrhovateľky 2/ do zamestnania. Hoci hlásenie obsahovalo všetky potrebné náležitosti, nebolo hlásením pre odporkyňu, lebo pobočka odporkyne (resp. jej právneho predchodcu) nebola orgánom, oprávneným rozhodovať o dávke a o preplatku na nej. Z osobného dotazníka, ktorý bol súčasťou pracovnej zmluvy však vyplýva, že navrhovateľka 2/ svojím podpisom potvrdila, že nie je poberateľkou žiadneho dôchodku.

Navrhovateľka 2/ až 28. mája 2001 právnemu predchodcovi navrhovateľa 1/ oznámila skutočnosť, že poberá vdovský dôchodok.

Navrhovateľke 2/ tak zamlčala skutočnosť, ktorá bola rozhodujúca pre výšku dávky a jej výplatu a tým zavinila, že jej bol vdovský dôchodok v čase od 12. marca 2001 do 28. mája 2001 vyplácaný, hoci jej nepatril. Neoprávnenú výplatu vdovského dôchodku za čas od 29. mája 2001 do 11. júna 2001 už navrhovateľka 2/ nezavinila, lebo v uvedenom období už svoju oznamovaciu povinnosť splnila. Už táto skutočnosť postačuje pre zrušenie preskúmaných rozhodnutí odporkyne.

Rozhodnutie odporkyne z 5. apríla 2004 číslo X., ktorým bola navrhovateľka zaviazaná zaplatiť preplatok na vdovskom dôchodku podľa § 107 zákona o sociálnom zabezpečení aj za čas od 29. mája 2001 do 11. júna 2001 preto nezodpovedá zákonu, navyše ten istý preplatok bola navrhovateľka 2/ zaviazaná zaplatiť aj spoločne a nerozdielne s právnym predchodcom navrhovateľa 1/ a preto nemožno zistiť, z akého dôvodu odporkyňa dvoma rozhodnutiami z toho istého dňa (5. apríla 2004) uložila navrhovateľke 2/ povinnosť vrátiť preplatok na vdovskom dôchodku aj podľa § 107 aj podľa § 112 zákona o sociálnom zabezpečení, čím v skutočnosti uložila navrhovateľke 2/ povinnosť vrátiť ten istý preplatok na dávke dva razy .

Zamestnávateľ navrhovateľky 2/, ktorým bol T., a.s. T., ako právny predchodca navrhovateľa 1/ zanikol 16. júna 2004, o čom svedčí záznam Obchodného registra Okresného súdu v Trenčíne vo vl. č. .Z./R. Do dňa jeho zániku rozhodnutie odporkyne z 5. apríla 2004 číslo X. o jeho spoločnej povinnosti s navrhovateľkou 2/ vrátiť preplatok na vdovskom dôchodku navrhovateľky 2/ nenadobudlo právoplatnosť, preto neexistuje pohľadávka na preplatu na jej vdovskom dôchodku, ktorá by mohla prejsť na navrhovateľa 1/, a to ani prípade, keby navrhovateľ prevzal všetky existujúce pohľadávky svojho právneho predchodcu.

Navrhovateľ 1/ za prípadné porušenie právnych povinností právneho predchodcu zodpovedať nemôže, hoci právny predchodca navrhovateľa 1/ predpokladaný príjem vdovy podľa § 23 ods. 2 citovanej vyhlášky oznámil odporkyni až na základe jej výzvy, hlásením doručeným odporkyni 12. júla 2001 (predpokladaný príjem 8 700 Sk mesačne). Hoci by bolo preukázané, že zamestnávateľ nesplnil svoju povinnosť podľa § 108 ods. 2 zákona o sociálnom poistení a rozhodnú skutočnosť, že navrhovateľka 2/ je poberateľkou vdovského dôchodku v lehote 8 dní odo dňa, keď sa o tejto skutočnosti dozvedel, odporkyni neohlásil predpísaným spôsobom, ale jej predpokladaný príjem oznámil až na základe výzvy odporkyne, nezodpovedá za vznik preplatu na vdovskom dôchodku vdovy za čas od 12. júna 2001 do 11. augusta 2001 vo výške 5 284 Sk lebo navrhovateľ 1/ ho porušením svojich povinností nezavinil.

Odporkyňa preto nemohla podľa § 110 zákona o sociálnom zabezpečení a podľa § 259 zákona o sociálnom poistení rozhodnutím z 5. apríla 2004 číslo X., a tiež rozhodnutím z 23. októbra 2008 číslo X. uložiť navrhovateľke 2/ a navrhovateľovi / ako právnenému nástupcovi

organizácie T., a.s. T., povinnosť zaplatiť požadovaný preplatok na dávke spoločne a nerozdielne.

Treba uviesť, že odporkyňa zúčtovala poberateľke dávky (ako ona sama o tom píše odporkyňi v podaní z 3. mája 2004 založenom v administratívnom spise) navyše vyplatenú sumu na vdovskom dôchodku za obdobie od 12. marca 2001 do 11. augusta 2001 s doplatkom na vdovskom dôchodku za obdobie od 1. septembra 2001 do 11. apríla 2002 bez toho, aby k tomu mala zákonný podklad a požadovanú sumu teda navrhovateľke 2/ nevyplatila.

Odvolací súd zdôrazňuje, že aj keď zrušená organizácia T. a.s. T nesplnila povinnosť, uloženú jej v § 108 zákona o sociálnom zabezpečení v zákonom stanovenej lehote, ale až na výzvu odporkyne a hoci bola zodpovedná za vzniknutý preplatok podľa § 109, alebo § 112 uvedeného zákona, do dňa jej zániku (do 16. júna 2004) jej povinnosť vrátiť preplatok na dávke nevznikla, lebo rozhodnutie o povinnosti vrátiť preplatok na dávke nenadobudlo právoplatnosť. Za obdobie od 12. marca 2001 do 11. augusta 2001 preto navrhovateľ 1/, ako právny nástupca zrušenej organizácie neprevzal zodpovednosť za preplatok na vdovskom dôchodku navrhovateľky 2/, lebo on ohlasovaciu povinnosť podľa zákona o sociálnom zabezpečení a vykonávacích predpisov neporušil a povinnosť vrátiť preplatok na dávke mu už odporkyňa nemohla uložiť.

V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že záväzok nahradiť neprávom vyplatené sumy na dávkach dôchodkového zabezpečenia môže vzniknúť až právoplatnosťou rozhodnutia odporkyne o uložení povinnosti nahradiť neprávom vyplatené sumy na dávkach dôchodkového zabezpečenia, čo sa v danej veci nestalo.

V časti, týkajúcej sa trov prvostupňového konania odvolací súd zistil, že krajský súd pri ich určení postupoval v súlade s vyhláškou č. 240/1990 Zb. a vyhláškou č. 591/2005 Z.z., preto jeho rozhodnutie považuje odvolací súd za vecne správne. S poukazom na § 219 OSP sa odvolací súd podrobne znova výpočtom trov konania nezaoberá.

Odvolací súd preto rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 OSP, i keď z iných dôvodov.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 250k ods. 1, druhá veta OSP v spojení s § 224 ods. 1 OSP tak, že navrhovateľom 1/ a 2/ ich náhradu nepriznal, lebo ju nevyčíslili a odporkyňa nárok na náhradu trov konania nemá.

P o u č e n i e: Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 20. mája 2010

JUDr. Elena Zavadská, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Mária Kráľová